

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VII. Marcianus à Concilio Chalcedonens edi tres canones de clericorum & monachorum disciplina postulat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

miscat. Quæ ad hanc speciem referenda esse epistolæ integræ contextus docet.

Hilarius ad Constantianum.

Eadem mens est Hilarij hortantis Constantium Augustum ne permittat iudicibus suis ut Clericos vi, minis, & variis afflictationibus fractos, iis Episcopis addicant & subijciant qui adulterinam doctrinam spargunt: *Provideat & decernat clementia tua ut omnes se ubique iudices, quibus provinciarum administrationes credite sunt, ad quos sola cura & sollicitudo publicorum negotiorum pertinere debet, à religiosa se observantia abstinant, neque posthac presument atque usurpent & pudent se causas cognoscere Clericorum.*

Hincmar. in O. pasc. 51. Capit. cap. 10.

IV. Valentianus senior rescripto suo apud Ambrosium relato hanc sententiam fancivit, cum in causa fidei vel ecclesiastici alicujus ordinis cum iudicare debere statuis qui nec munere impar sit nec jure dissimilis, id est, cognitionem synodis deberi, si de Clericis, quæ Clerici sunt, quæstio instituitur. Iuvat hanc interpretationem Hincmarus Archiepiscopus Remensis, cum Leonis locum explicat, ubi decreta Pontificum de sacris ordinibus edita, servanda esse docet. *De sacris autem ordinibus promulgare est, qui & quot sint, & quales ac qualiter, & à quibus vel quando sint ordinandi, & quomodo ac quantum in singulis gradibus debeant ministrare, qualiter etiam ab ostiario usque ad summum sacerdotium quique valeant procehi. Et que sint ex eis à sedis Romane Pontificibus promulgata, omnibus in ecclesiasticis dogmatibus exercitatis constat esse notissimum.* Quò referenda sunt Honorij ad Arcadium epistolæ verba, in causa Chrysofomi à Theophilo Alexandrino & à Synodo ad Quercum, ordine iudiciorum non servato, ob canonicas accusationes, non autem ob fidei quæstiones, damnati, & in exilium ab Arcadio pulsati: *Cum si quid de causa religionis ageretur, episcopale oportuerit esse iudicium. Ad illos enim divinarum rerum interpretatio, ad nos religionis spectat obsequium. Sed esto, sibi de mysticis & catholicis quæstionibus amplius aliquid principalis cura presumpserit; itane usque ad exilia Sacerdotum, usque ad hominum cedes, debuit indignatio concitata procedere?*

Epistola Honorij Imp. ad Arcad.

V. Ea quæ protuli testimonia fati evincunt illud axioma verum esse quod probare contendit, nempe Cleri censuram imperatoris legibus non subjacere. Hoc sensu intelligendus est Basilius Imperator: qui in Octava Synodo iis verbis usus est, quæ suis finibus coerceri debent, ut illis sua ratio constet. De vitio ordinationis Photij, quæ contra Canones celebrata erat, in illo Concilio agebatur, & de restitutione Ignatij Patriarchæ Constantinopolitani.

quæ duæ quæstiones iudicio illius synodi diremptæ sunt, & imaginum usus confirmatus. His ita peractis, Basilius ad synodum accessit, ut res decretæ etiam subscriptione sua robur acciperent; & addit: *Laico cuicunque nulla ratione de ecclesiasticis causis disputandi, aut universam Ecclesiam Oecumenicamque Synodum oppugnandi, fas esse dico. Hæc enim excutiendi, & in utramque partem agitandi, Patriarcharum, Sacerdotum, & Doctorum est officium, quibus à Deo ligandi & solvendi potestas est concessa. Nam laicus, etsi omni pietatis & sapientie laude prestat, tamen laicus est; & ovis, non pastor.*

VI. Attamen abstinere non debeo à duobus locis è Concilio Chalcedonensi petitis, quibus hæc sententia penè conceptis verbis est expressa. Dioscorus Patriarcha Alexandrinus literis Concilij evocatus, ut libello Eusebij Dorylaeorum Episcopi responderet, cum iudicio synodi stare noller, nisi adessent cognitioni accusationis adversum se delatæ gloriosissimi iudices & sacerdotum, qui pridie locum Principis in Concilio obtinebant; Cecropius Episcopus Sebastopolis, unus è tribus Episcopis qui missi erant ad vocandum Dioscorum, inanem hominis spem his verbis repulit: *Quando canonicæ quæstiones examinantur, neque Iudices neque alios laicos interesse oportet, nisi tantummodo tuam sanctitatem, que in propria accusatur persona. Idem fatetur ingenuè Iustinianus, iurisque illius rationem reddit: Si verò ecclesiasticum sit delictum, egens castigatione ecclesiastica & multâ, Deo amabilis Episcopus hoc discernat, nihil communicantibus clarissimis provincie iudicibus. Neque enim volumus talia negotia omnino scire civiles iudices, cum oporteat talia ecclesiasticè examinari, & emendari animas delinquentium per ecclesiasticam multam, secundum sacras & divinas regulas, quas etiam nostræ sequi non dedignantur leges. Εἰ μὲν τοὶ ἐκκλησιαστικοὶ εἰν τὸ ἀμάρτημα, δόξουν σφοδρισμὸν ἔπιμύμων ἐκκλησιαστικῶν, ὁ θεοφιλέτατος ἐπίσκοπος τῆτο κενέτω, μηδὲν ἐπιουινουῦτων τῆς λαμπροτάτων ἀρχόντων τῆς ἐπαρχίας. οὐδὲ ἂν βεβλόμεθα τοιαύτας ὑποθέσεις ὅλας εἰδὲ γνωσκέμεν τοῖς πολιτικοῖς ἀρχουσι, δέον τὰ τοιαύτα ἐκκλησιαστικῶς ἐξετάζεσθαι, καὶ ἐπικαρποῦναι ψυχὰς τῆς ἀμαρτανόντων διὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπιμύμων, καὶ τῆς ἐκείνων κανόνας, οἷς ἡμεῖς ποιοῦμεν καὶ ἐκκελευσθῆναι ὅσα ἀπαγορευθῆσιν ἡμῶν.*

Allocutio Hilarij ad VIII. Synod. Ath. x. August. II. etc.

Concil. Chalcedon. Ath. x. K. etc.

VII. Sed quoniam delicatioribus ingeniis est satisfaciendum, quibus omnia argumenta fastidium movent, nisi arte quadam & industria parata sint, docendum est, non tantum à iudiciis canonicis abstinuisse magistratus, sed etiam à legibus ea de re

ferendis Imperatores temperasse. Marcianus exemplo suo docuit quid sequi debeant in posterum Principes, cum Clericorum & monachorum disciplina constituenda est. Etenim cum monachorum erga Episcopos cultum & obedientiam, monasteriorum cum consensu Episcopi ædificationem, Clericorum à secularibus negotiis secessionem, & in sibi assignatis Ecclesiis assiduum & sedulam administrationem, Marcianus constitui veller; quia planè hæc capita ecclesiasticos ordines attingunt, à quibus publicam auctoritatem Valentinianus senior summovertat, de his noluit legem ferre; sed satius esse putavit ut synodi decreto staturerentur. Protulit hæc capita Marcianus; quæ relecta publicè à Beroniano sacri Consistorij à secretis, in canones illius Concilij ἀνωλεξεί relata sunt. *Divinissimus & piissimus Dominus Noster ad sanctam synodum dixit: Quædam capitula sunt que ad honorem vestre reverentia vobis servavimus, decorum esse judicantes à vobis hæc regulariter potius formari per synodum quàm nostra lege sanciri.* Prudenter loquitur Marcianus, nec sibi potestatem istam decernendi arrogat, nec derogat majestati suæ; sed tamen rem totam non solum iudicio & consensui synodi, sed etiam Decreto committit.

Concil. Chalcedon. ad. 6. m. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

VIII. Vnde est quòd de ritibus, ceremoniis, sacramentis, Cleri censura, functione, conditionibus, & disciplina Canones à Conciliis, & Decreta à Pontificibus Romanis, tanquam de materia sibi subiecta, frequentissimè edantur, & vix ulla proferri possit constitutio Principum, quæ hac de re lata fuerit ex mero potestatis secularis imperio. Secutas quidem hæc in parte leges publicas videmus, sed non antecessisse. Enimvero quia Clerici, non tantum quæ Clerici, sed etiam quæ cives sunt, spectantur in Republica, legibus Principum tenentur; nisi earum gratiam, aut libertate generali toti Clero indulta, aut alicui ordini, ex beneficio Regum consecuti sint. De qua immunitate, quatenus in Gallia locum habet, dicendum est alibi copiosè; & de Bonis ecclesiasticis, quatenus jurisdictioni regie subjacent. Vbi etiam expendemus, qua ratione apud nos vim obtineat dictum illud Innocentij III. quod extat in Decretalibus, scilicet de personis & rebus ecclesiasticis nullam laicis attributam esse facultatem. Sed hæc disceptatio ad præsentem quæstionem non pertinet, in qua potestatem regiam à Clericis, quæ sunt Clerici, & à rebus omnino spiritualibus & merè ecclesiasticis arcemus, præter-

quam si ad tuendos Canones exerceatur.

C A P V T V I I I.

Synopsis.

I. An Princeps dividere possit provincias ecclesiasticas, & episcopalem sedem in metropolitanam evertere. Quod factum à Valente Imp. in Cappadocia secunda. Hoc illicitum docuit Innocentius primus. De Beryto in metropolim eveicta à Theodosio, quæstum in Synodo Chalcedonensi. Rescriptum probatum fuerat à Synodo Constantinopolitana. Sed rescindi iussit Princeps, si Canonibus esset adversum. Pragmatica legibus contraria, inutiles.

II. Divisio Phœnicie contraria Nicanis canonibus. Lex Principis illis adversa, rescissa à Principe, idque synodus amplexa est.

III. Iudices unà cum synodo de possessione restituenda Ecclesia Tyri pronuntiant. Sed de ordinationibus ab Episcopo celebratis iudicium integrum synodo relinquunt, quamvis iudicium ab ea latum deinde confirmet.

IV. Rescisionem rescriptorum quæ canonibus contraria sunt, à Principe & à Iudicibus petis Synodus Chalcedonensis, quod decretum à Iudicibus in synodo.

V. Canon xij. synodi securus est, ne quis Episcopus rescripta ad provinciarum divisionem impetret, penà latà in Episcopum. Discussus canon xvij. qui superiori contrarius videtur. Explicatio Zonara, civitates de novo conditas in metropoles à Principibus evechi posse. Balsamo de quibuscunque civitatibus intelligit. Alexius Comnenus canones conciliat, non rectè.

VI. Ex sententia auctoris conciliantur duo canones, ita ut nec provincias dividere, nec civitatem episcopatu ornare Principi liceat.

VII. Patriarchatus Hierosolymorum adiecta provincia, Principum rescriptis, quæ ab Ecclesia Antiochena eas distraxerant. Contentio sopita transactione Episcoporum. Quæ Decreto Iudicium & Synodi confirmata, quia mixta causa.

I. **N**VNC inquirendum restat, an saltem Ecclesiarum dignitas à Principe pendeat; adeo ut honor metropolitanicus, quem civitatibus contulerit, ad earum civitatum Episcopos manare possit. Id quidem olim obtinuisse quamplurimis testimoniis probari posset; sed uno tantum utar. Cappadocia in duas provincias secta est à Valente Imp. in odium Basilij; constituta Cappadocia secundæ metropoli in urbe Tyanorum: cujus Episcopus Anthimus synodum provincie in duas partes distraxit, invito licet Basilio, ut testatur Gregorius Nazianzenus. Sed cum Principes faciliores se præberent his innovationibus, Innocentius I. jam olim respondit Alexandro Antiocheno Episcopo Ecclesiarum statum divisionibus provinciarum à Principe factis non immutari. *Nam quod sciscitaris, inquit,*

Gregor. Naz. Orat. 10. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

K ij